

Društvo za družini naklonjeno družbo

Selo pri Vodica 30b, 1217 Vodice, GSM 040 517 358
www.druzinskapobuda.si, info@druzinskapobuda.si

23.10.2023

Poziv Vladi RS, Državnemu zboru in pristojnim ministrom za takojšnjo ustavitev nalaganja vedno novih dodatnih obremenitev družinam

Spoštovani predsednik Vlade RS, dr. Robert Golob, spoštovana ministra, pristojna za družino in izobraževanje, Luka Mesec in dr. Darjo Felda, spoštovane ministrice, spoštovani ministri, spoštovana predsednica DZ, Urška Klakočar Zupančič, spoštovane poslanke in spoštovani poslanci DZ,

starši se zavedamo, da voditi državo ni lahko, a nas vendarle čudi in preseneča, da je bilo v času vladanje aktualne koalicije in vlade sprejetih izjemno število ukrepov, ki povečujejo bremena vseh davkoplačevalcev, bremena družin pa še malo bolj, tako da se jim razpoložljiva sredstva že opazno zmanjšujejo.

Zato vas starši, povezani v Družinsko pobudo, društvo za družini naklonjeno družbo, pozivamo, da nemudoma opustite vse že napovedane dodatne obremenitve staršev in družin, saj bi te, če bi res bile sprejete, marsikatero družino lahko potisnile v težave.

Ne vemo, ali se sploh zavedate, kakšne dodatne obremenitve ste doslej že naložili in kaj bi pomenile še tiste, ki so za zdaj še napovedane.

Seštevek že sprejetih in napovedanih dodatnih obremenitev na področju dohodnine ter napovedanih dodatnih obremenitvah družin bi pri štiričlanski družini z dvema povprečnima plačama in dvema predšolskima otrokoma, ki obiskujeta vrtec, prinesel letno kar vrtoglavih 2.000 EUR dodatnih obremenitev oziroma znižanja razpoložljivih sredstev. To pomeni, da bi taki družini samo ukrepi sedanje vlade pobrali približno 1,4 celotne mesečne plače enega izmed staršev ali tri četrtnine celotnega enomesečnega dohodka.

Pri tem sploh nismo upoštevali vseh že sprejetih in napovedanih dodatnih obremenitev, ampak samo tiste na področju dohodnine in družine.

Verjamemo, da je samo ta podatek zadosten argument, da boste ponovno premislili o že predvidenih ukrepih, opustili vse predvidene varčevalne ukrepe na področju otrok in družin ter raje iskali možnosti, kako bi popravili škodo, ki je bila že storjena z že sprejetimi zakoni.

V upanju na vaš pozitiven odziv vas lepo pozdravljamo in vam želimo uspešno delo za naše skupno dobro.

Tomaž Merše
Predsednik Družinske pobude

Morda dvomite v gornji izračun? V nadaljevanju predstavljamo ukrepe, ki so ali bi/bodo to povzročili:

1. Znižanje splošne olajšave in s tem znižanje neto plač vseh davkoplačevalcev

Najprej je vlada odpravila že uzakonjeno postopno zviševanje splošne davčne olajšave pri dohodnini, ki bi bila v letu 2023 5.500 EUR letno, a ste jo znižali na 5.000 EUR letno.

S tem ste v letu 2023 prav vsakega davkoplačevalca na letni ravni prikrajšali za vsaj 80 EUR, vsakega davkoplačevalca s povprečno plačo za 130 EUR, vse z višjimi dohodki pa še več.

Za naslednja leta ste splošno olajšavo v primerjavi z zakonom Janševe vlade znižali še bolj, saj bi ta morala v letu 2024 znašati 6.500 EUR, v letu 2025 pa 7.500 EUR, pri čemer bi se v nadaljevanju vsako leto uskladila z rastjo cen življenjskih potrebščin.

Tako bo sedanja vlada v letu 2024 vsakega davkoplačevalca prikrajšala za vsaj 240 EUR, zavezanca s povprečno plačo za približno 400 EUR, vse z višjimi dohodki pa še za več.

V letu 2025 bo vsak davkoplačevalec prikrajšan za najmanj 400 EUR, zavezanec s povprečno plačo za 650 EUR, zavezanci z višjimi dohodki pa sorazmerno več.

2. Davčne lestvice in davčnih olajšav za leto 2023 vlada ni uskladila z inflacijo, kakor je določal prejšnji zakon.

Ker je bila inflacija v letu 2022 kar 10,3%, ima to dejanje za davkoplačevalce kar velike učinke.

a) Vpliv neuskladitve davčne lestvice

Zavezancu s povprečno plačo se je obdavčitev samo zaradi tega ukrepa povečala obdavčitev in razpoložljiva sredstva zmanjšala za 90 EUR letno.

Pri nižjih dohodkih nekoliko manj, pri višjih nekoliko več.

b) Vpliv samo polovične uskladitve olajšav za otroke

Če gre za očeta in mamo, jima je vlada s tem, da je izvedla le polovico s prejšnjim zakonom predpisane uskladitve olajšav za otroke, učinek teh olajšav zmanjšala za vsaj 11 EUR, če imata enega otroka, za vsaj 23 EUR, če imata dva otroke, in vsaj 32 EUR, če imata tri otroke. To sicer ne velja prav za vse starše, za večino pa velja, pri čemer mnogi izgubijo večje zneske.

3. Velike podražitve programov vrtcih

Čeprav je vlada najprej obljubljala, da se povečani stroški v vrtcih, zaradi dviga plač ne bodo bistveno poznali pri plačilih staršev, je vsaj za zdaj ta dvig v celoti prevalila na pleča staršev in občin. Tako so se vrtci letos že podražili za 15 do 25%, s čemer se je za ravno toliko povečal ta za starše in družinski proračun že prej zelo velik izdatek. Pri štiričlanski družini z dvema povprečnima plačama, kjer je ta izdatek doslej znašal cca. 194EUR mesečno, to pomeni dodatnih cca. 30 do 50 EUR mesečno ali za cca. 360 do 600 EUR letno (odvisno od stopnje podražitve vrtca v njuni občini).

4. Zamrznitev dohodkovnih razredov in višine družinskih in socialnih prejemkov

Kljub temu, da je naša demografska slika vsako leto slabša, saj nam v zadnjih letih število rojstev izredno hitro upada, vlada načrtuje še dodatno obremenjevanje in izčrpavanje družin.

Za naslednje leto je napovedala zamrznitev lestvice dohodkovnih razredov za odmero otroških dodatkov, državnih štipendij, subvencije za znižano plačilo vrtca in drugih pravic iz javnih sredstev ter tudi višino vseh teh pravic.

Glede na to, da je letošnja inflacija že dosegla približno 7%, bi se tako meje dohodkovnih razredov kot višina omenjenih pravic morale vsaj za toliko zvišati, a se po napovedi vlade ne bodo. Po podatkih vlade, bodo s tem družine prikrajšali za dodatnih 50 do 70 milijonov EUR.

V povprečju bi bil otroški dodatek (OD) na otroka letno za 90 EUR nižji (to ni OD pri povprečni plači ampak povprečje otroškega dodatka za vse prejemnike OD).

Za štiričlansko družino z dvema povprečnima plačama to pomeni:

- Približno 136 EUR manj otroškega dodatka za oba otroka skupaj, če sta mlajša od 18 let,
- Približno 40 EUR manj državne štipendije za vsakega dijaka v družini,
- Približno 80 EUR manj državne štipendije za vsakega študenta v družini.

Pri družinah z nižjimi dohodki bo ta izpad pri otroškem dodatku in državni štipendiji precej večji (nižji ko so dohodki družine, večji bo izpad iz tega naslova), pri družinah z višjimi dohodki pa malo manjši.

Pri tem nismo upoštevali, da zaradi neuskladitve mej dohodkovnih razredov lahko družina že zaradi majhne rasti dohodka, ki je nižja od inflacije, kar pomeni, da ima realno manj kot prejšnje leto, pade v višji dohodkovni razred in izgubi precej več od navedenega ali pa celo povsem izgubi pravico do družinskega prejemka in mora za vrtec plačati za cel dohodkovni razred več, kar lahko pomeni tudi za 50 EUR mesečno več. To njena razpoložljiva sredstva zniža še za veliko več.

5. Ukinitvev brezplačnega vrtca za drugega in nadaljnje otroke

A vladi tudi to še ni dovolj in napoveduje še dodaten udarec po najmlajših in najranljivejših, po predšolskih otrocih z ukinitvijo brezplačnega vrtca za drugega otroka v družini, ki je v vrtcu sočasno s svojim sorojencem, in prav tako brezpogojno brezplačen vrtec za tretjega in nadaljnje otroke v družini.

S tem bo vlada družine z več kot enim predšolskim otrokom, ki so vključeni v vrtec, skupaj dodatno obremenila za cca. 8 do 10 Mio EUR.

Za štiričlansko družino z dvema povprečnima plačama in dvema otrokoma v vrtcu to pomeni povečanje izdatkov za vrtec za cca. 65 do celo blizu 90 EUR mesečno (odvisno od starostne skupine in cene programa) ali letno od cca. 780 do skoraj 1.100 EUR.

Kaj vse to pomeni v seštevku

Če vse naštetu seštejemo, ugotovimo:

- Zaradi znižanja splošne olajšave in neuskklajevanja davčne lestvice smo **vsi zavezanci** za dohodnino že v letu 2023 v povprečju prikrajšani za približno 220 EUR letno. Pri nižjih dohodkih nekoliko manj, pri višjih več.

V naslednjih letih bo to prikrajšanje še bistveno večje.

- **Družine, ki nimajo otrok v vrtcih**, so poleg že navedenih udarcev, ki smo jih deležni vsi davkoplačevalci, dodatno prikrajšane zaradi samo polovičnega usklajevanja davčnih olajšav za otroke in zaradi neuskklajevanja družinskih prejemkov in dohodkovnih razredov za njihovo odmero.

Družine z enim otrokom v povprečju približno 100 EUR letno, družine z dvema otrokoma v povprečju za približno 200 EUR letno, družine s tremi otroki pa v povprečju za približno 300 EUR letno.

Če upoštevamo očeta in mamo (v povprečju torej 440 EUR iz prejšnje alineje), to za družine z enim otrokom pomeni v povprečju letno 540 EUR manj, za družine z dvema otrokoma 640 EUR manj in za družine s tremi otroki 740 EUR manj razpoložljivih sredstev.

Za štiričlansko družino z dvema povprečnima plačama in dvema osnovnošolcema to pomeni približno $480 + 136 = 616$ EUR letno. Če sta otroka študenta, pa približno $480 + 160 = 640$ EUR letno.

- **Družine s predšolskimi otroki** so poleg že naštetega dodatno že močno udarjene s podražitvami vrtcev, ki so družine na letni ravni že dodatno obremenile za 360 do 600 EUR (odvisno od stopnje podražitve vrtca v posamezni občini, srednja vrednost 480 EUR).

Za štiričlansko družino z dvema povprečnima plačama enim otrokom v vrtcu in enim v šoli to pomeni znižanje letno razpoložljivih sredstev za $616 + cca\ 480 = cca\ 1.100$ EUR ali več kot tri četrtine mesečne plače enega izmed staršev.

- **Družine, ki majo v vrtcu dva otroka istočasno**, pa bi vlada udarila s komaj predstavljaljivimi dodatnimi obremenitvami. Poleg dodatnih obremenitev za vse davčne zavezance in za vse družine ter poleg podražitve vrtcev, se je namenila ukiniti še brezplačen vrtec za otroke, za katere je zdaj brezplačen.

Ta ukrep bi štiričlansko družino z dvema predšolskima otrokoma in dvema povprečnima plačama dodatno obremenil za že navedenih od cca. 780 do skoraj 1.100 EUR ((odvisno od starostne skupine in cene programa – srednja vrednost cca. 940 EUR)

Ko seštejemo vse navedeno, se pokaže, da bi vlada takšno družino z dvema dodatno obremenila oziroma ji zmanjšala razpoložljiva sredstva za vrtoglavih več kot 2.000 EUR letno ali več kot 1,4 mesečne plače enega izmed staršev ali skoraj tri četrtine mesečnih dohodkov obeh staršev skupaj.

Vlada in koalicija imata polna usta solidarnosti in obljub o boljši dostopnosti vrtcev

Stranke vladajoče koalicije so se v koalicijski pogodbi zavezale, da bodo vrtce naredile bolj dostopne in po možnosti brezplačne za vse otroke. No, zdaj iz tega ni nič, ampak ravno nasprotno.

Vlada ima polna usta solidarnosti in je ustanovila celo ministrstvo za solidarno prihodnost. Kako pa to solidarnost v praksi občutimo starši in družine?

Medtem, ko je napovedana zamrznitev družinskih in socialnih prejemkov ter ukinitve brezplačnega vrtca za nekatere otroke, je istočasno že napovedana polna uskladitev vseh pokojnin, za kar je potrebno desetkrat več sredstev. Nič nimamo proti usklajevanju pokojnin, a se vendarle vprašamo, kje je tukaj medgeneracijska solidarnost. Če bi se upokojenci odpovedali le desetinki te uskladitve pokojnin, bi se lahko v celoti uskladili tudi družinski in socialni prejemki, pa tudi po družinah z več kot enim predšolskim otrokom ne bi bilo treba udariti. Očitno dejstvo, da otroci nimajo volilne pravice, tukaj razgali odnos vladajočih do najšibkejših, otrok in socialno šibkih članov naše družbe.

In še ena primerjava se ponuja sama od sebe. Samo sredstva, ki so se delila na razpisu, ki je zdaj zamrznjen, za neke projekte, za katere celo ocenjevalna komisija na pristojnem ministrstvu ni znala pojasniti, čemu so sploh namenjeni in kakšen bo njihov doprinos k skupnemu dobremu, bi zadoščala, da bi pustili brezplačen vrtec za druge in nadaljnje otroke pri miru. V času te vlade je bilo takšnih razpisov že več. Doslej nismo slišali, da bi kakšna iz tega naslova financirana organizacija, ki ima tudi sicer polna usta solidarnosti in skrbi za najšibkejše, bila pripravljena odpovedati se vsaj delu tega denarja v korist otrok in socialno šibkih.

Ponoven poziv vladi in parlamentu

Zaradi vsega navedenega pozivamo tako vlado Republike Slovenije kot poslance Državnega zbora, da ponovno preučite in opredelite prioritete razvoja in prihodnosti našega naroda in družbe. Brez otrok, tega razvoja in prihodnosti ne bo.

Da je varčevanje pri otrocih in družinah povsem zgrešeno, nam dokazujeta tako zloglasna Svetlikova socialna reforma, kot tudi ZUJF, ki je prišel kmalu za njo. Takrat se je znova navzdol obrnil prej rahlo vzpenjajoči trend rodnosti. Vse od takrat rodnost v Sloveniji upada, v letu 2022 je bila celo zgodovinsko najnižja, podatki za letos pa nakazujejo, da ne bo dosti drugače.

Po tem, ko je bilo pred dvema letoma končno narejenih nekaj korakov v smer bolj stimulativnega okolja za družine, vlada te ukrepe odpravlja po manj kot dveh letih veljavnosti, s čimer se ruši zaupanje tudi v državo, da s katerimikoli ukrepi misli resno in dolgoročno.

Vlado pozivamo, naj takoj opusti predvidene varčevalne ukrepe na področju otrok in družin. Že z izvedenimi ukrepi so bile družine prikrajšane bolj kot večina. Namesto tega raje začnite iskati rešitve za škodo, ki ste jo že povzročili z ukrepi, sprejetimi do zdaj.

Tomaž Merše

Predsednik Družinske pobude

Kako smo računali:

Pri vseh izračunih, ki se nanašajo na povprečno plačo, smo upoštevali povprečno plačo v obdobju Avgust 2022 – julij 2032 po podatkih SURS v bruto znesku 25.689EUR letno.

- Učinek spremenjene splošne olajšave za leto 2023

V programu za izračun dohodnine smo pri povprečni plači spreminjali višino splošne olajšave in primerjali rezultate.

- Učinek spremenjene splošne olajšave za leti 2024 in 2025

Izračunali smo razliko v višini splošne olajšave po prejšnjem in sedanjem zakonu o dohodnini (po novem zakonu smo za vsa tri leta upoštevali olajšavo v višini 5.000 EUR letno). Potem smo izračunali davčni prihranek te razlike, če bi ga računali po najnižji davčni stopnji 16%.

Za izračun pri povprečni plači smo uporabili program za izračun dohodnine in v njem spreminjali splošno olajšavo.

- Učinek neusklajevanja olajšav in davčne lestvice v letu 2023

Za učinek pri povprečni plači smo v programu za izračun dohodnine enkrat upoštevali olajšavo in meje davčnih razredov povečane za stopnjo inflacije v leto 2022, torej 10,3%, ter rezultate primerjali z izračunom po veljavnem zakonu.

Za minimalni učinek smo izračunali davčni prihranek, ki bi ga prinesla razlika v splošni olajšavi, če bi ga računali po najnižji davčni stopnji, torej 16%.

- Učinek samo polovičnega usklajevanja davčnih olajšav za otroke

Za minimalni učinek smo izračunali davčni prihranek, ki bi ga prinesla razlika med veljavnimi in usklajenimi olajšavami za otroke, če bi ga računali po najnižji davčni stopnji, torej 16%.

- Učinek podražitve vrtcev

Za osnovo izračuna povprečnega povečanja izdatkov staršev smo uporabili objavljen znesek, ki so ga starši s povprečno plačo plačevali ob povprečnih cenah pred zadnjimi podražitvami (194 EUR mesečno) ter upoštevali razpon podražitvev med 15% in 25%.

- Učinek zamrznitve družinskih prejemkov pri štiričlanski družini z dvema povprečnima plačama

Za povprečno znižanje OD smo izračunali približno povprečno vrednost OD za vse prejemnike OD (masa sredstev za OD deljena s številom prejemnikov), pri čemer je bilo zaradi pomanjkanja svežih podatkov na strani MDDSZ potrebno nekaj improvizacije.

Za tako družino smo izračunali otroški dodatek ter državno štipendijo za dijake in študente ter upoštevali 7% tega zneska, za kolikor bi se ti prejemki morali povečati.

- Učinek ukinitve brezplačnega vrtca za nekatere otroke

Za oceno skupne mase smo uporabili oceno ob uvajanju ukrepa brezplačnega vrtca za nekatere otroke, po kateri naj bi takrat za celoten ukrep potrebovali cca. 8 Mio EUR. Ob upoštevanju podražitve vrtcev bi to danes zanašalo nekaj več, a še vedno malo v primerjavi s tem, kako uničujoče učinke bi ta ukrep imel na prizadete družine.

Izračun za štiričlansko družino z dvema povprečnima plačama smo povzeli po izračunih, ki so bili objavljeni v nekaterih medijih in dodali upoštevanje podražitvev, saj so tam računali na povprečnih cenah pred letošnjimi podražitvami.